

Jūs nesate anonimiškas

Pasitikėjimas, kurio nepasirinkote

Paprastai tariant: turint jūsų el. paštą, bet kas gali per kelias sekundes sužinoti, kur turite paskyrą, o kartais ir pamatyti jūsų veidą bei vardą. Tai ne klaida: taip visada veikė internetas. Klausimas ne tas, ar jie gali jus pamatyti – jie gali, – o tas, kuo esate priversti pasitikėti. Ir yra tik viena vieta, kurioje nėra nieko per vidurį: kalbėtis tiesiogiai, iš vieno įrenginio į kitą.

Pakanka vieno el. pašto adreso. Nebūtinai jūsų: bet kieno. Jis įvedamas į saujelę nemokamų įrankių – teisėtų, viešų, prienamų kiekvienam, norinčiam jų ieškoti – ir per kelias sekundes pasirodo sąrašas: kokiose paslaugose šis el. paštas yra užregistruotas, kartais profilio nuotrauka, kartais vardas ir pavardė, kurių, savininko manymu, jis niekam nebuvo davęs. Nereikia būti technikos specialistu. Nereikia nulaužti jokio slaptažodžio. Nepadaromas joks nusikaltimas. Visa ta informacija jau buvo ten – paskelbta, užregistruota arba nutekėjusi – ir laukė, kol kas nors pasivargins ją surinkti.

Kyla pagunda tai interpretuoti kaip trūkumą: spragą, neatsargumą, kažką, ką kas nors turėtų ištaisyti. Taip nėra. Tai normalus atviro žiniatinklio veikimas. Kiekvieną kartą, kai užsiregistruojate paslaugoje, užpildote formą, paskelbiate atsiliepimą ar atsiduriate kito asmens duomenų nutekėjime, paliekate pėdsaką. Nė vienas iš šių pėdsakų pats savaime nėra rimtas. Problema – jei tai išvis problema – atsiranda juos sujungus, o sujungti juos yra paprasta.

Šioje vietoje daugelis žmonių ginasi protinga fraze: „aš neturiu ko slėpti“ arba „aš prižiūriu savo paskyras“. Pirmoji painioja slėpimąsi su pasirinkimu; prie to dar grįšime. Antroji ignoruoja tai, kad didžiąją dalį to pėdsako palikote ne jūs: jį paliko komercinis registras, svetainė, kurioje įvyko nutekėjimas, pažįstamas, kuris įkėlė nuotrauką su jumis ir jus pažymėjo. Anonimiškumas internete beveik niekada nėra savybė, kurią jūs turite; geriausiu atveju tai yra neaiškumas: laikinas faktas, kad dar niekas nepasivargino pažiūrėti.

Iki šiol kalbėjome apie tai, ką vienas žmogus gali padaryti per kelias sekundes, rankiniu būdu. Dabar pašalinkime žmogų. Tai, kas daugelį metų mus visus saugojo, buvo ne anonimiškumas, o nesidomėjimas: norėdamas jus surasti, kažkas turi pasivarginti pažiūrėti, o niekas neturi laiko žiūrėti į visus. Šis paskutinis barjeras – pastangos ieškoti – yra būtent tai, ko neturi mašina. Automatinė sistema gali atlikti tą patį duomenų susiejimą ne prieš vieną taikinį, bet prieš ištisą populiaciją; ne vieną kartą, bet be perstojo; ne dėl įtarimo, bet pagal numatytuosius nustatymus. Tai, kas anksčiau tyrėjui užtrukdavo valandas kiekvienam asmeniui, dabar atliekama milijonams vienu metu, niekam nekainuojant nei laiko, nei dėmesio. Nereikia spėlioti, kas norėtų tai daryti – įmonė, grupė, valstybė – pakanka suprasti, kad nebereikia rinktis, į ką žiūrėti. Galima žiūrėti į visus.

Štai kodėl „ar jie gali mane surasti?“ yra neteisingas klausimas. Atsakymas yra taip, ir ateityje bus dar labiau. Naudingas klausimas yra kitas: kuo ir kiek esu priverstas pasitikėti, kad galėčiau gyventi prisijungęs? Nes būtent tai iš tikrųjų darote kiekvieną dieną, beveik visada apie tai nesusimąstydami. Pasitikite, kad paslauga, kurioje registruojatės, gerai saugos jūsų duomenis. Pasitikite, kad jūsų operatorius nesiklausys jūsų skambučių. Pasitikite, kad visų naudojama susirašinėjimo programėlė – tarkime, WhatsApp – daro tai, ką sako daranti. Pasitikite serveriu, esančiu viduryje, jį administruojančia įmone, šalimi, kurioje jis yra, nemokamu įrankiu, kurį kažkas patalpino tinkle. Kiekviena iš šių grandžių yra pasitikėjimo sprendimas. Skirtumas tas, kad beveik nė vieno iš jų nepriėmėte sąmoningai: jie buvo įtraukti. Tos grandys, kurios įsiterpia tarp jūsų ir kito asmens,

žargonu vadinamos patikimais tarpininkais; pavadinimas yra mažiau svarbus nei idėja, kad jie ten yra, ir kad jų yra daug.

Yra sąžiningas būdas visa tai patikrinti: padarykite tai patys su savimi. Ir jums nereikia, kad mes jums ką nors duotume. Atidarykite naršyklę, parašykite tris ar keturis žodžius – kažką panašaus į „ką internetas žino apie mano el. paštą“ – ir pats internetas pateiks jums įrankius. Šis paprastumas pats savaime yra pusė atsakymo: jei jūs juos randate per dešimt sekundžių, bet kas gali rasti, ką jie apie jus sako.

Mes nesiūlome jums savo sąrašo, ir tai darome apgalvotai. Jei mes jį jums duotume, turėtumėte mumis pasitikėti: kad gerai atrinkome, kad tie puslapiai vis dar bus patikimi po penkerių metų, kad už nė vieno iš jų nėra – šiandien ar rytoj – kažko su blogais ketinimais. Negalime to pažadėti puslapiams, kurių nekontroliuojame, ir geriau neduodame pažado, kurio negalime ištesėti. Tai yra būtent tai, apie ką šis straipsnis. Tačiau savarankiška paieška turi savo kainą: paieškos sistema neskiria teisėto nuo sąstū. Sukurti puslapį, imituojantį tikrą įrankį, prašantį jūsų el. pašto ir jį pasiliekančią, yra triviale. Todėl, prieš ką nors kur nors rašant, verta išmokti skaityti adresą.

Pastaba — perskaitykite adresą prieš juo pasitikėdami. Netikras puslapis gali nukopijuoti tikrąjį iki paskutinio pikselio; ko jis beveik niekada negali suklastoti, tai savo adresą. Prieš ką nors rašydami svetainėje, perskaitykite adresą juostą, o ne puslapį. Svarbus pavadinimas yra tas, kuris yra priliptęs kairėje nuo paskutinės dalies (.com, .org, .lt): adrese saugus-bankas.keista-svetaine.top tikrasis savininkas yra ne jūsų bankas, o keista-svetaine.top. Nepasitikėkite sukeistomis raidėmis (0 vietoje o), papildomais žodžiais, brūkšneliais ten, kur jų nesitikite, ir keistomis galūnėmis. Spynelė ir https tik sako, kad ryšys yra šifruotas – ne tai, kad savininkas yra sąžiningas – sukčius taip pat turi spynelę. O pirmieji rezultatai, pažymėti kaip „reklama“, ten yra todėl, kad kažkas sumokėjo, o ne todėl, kad jie patikimi. Kiekvienas iš šių patikrinimų iš esmės yra tas pats klausimas: kiek aš pasitikiu šiuo adresu ir kodėl?

Pasiekus šį tašką, verta aprašyti viso to priešingybę: kanalą be tarpininkų. Du žmonės, vieni kalno viršūnėje, kalbasi. Tarp jų nėra nei paštininko, nei komutatoriaus, nei serverio, nei įmonės, nei šalies. Ir vis dėlto, atkreipkite dėmesį: net ir ten pasitikėjimas nedingsta. Jei pasakote paslaptį kitam žmogui, jūs juo pasitikite. To pasitikėjimo negalima pašalinti – ir nereikia – nes jis yra vienintelis, kurį tikrai pasirinkote: jūs žinote, kuo pasitikite ir kodėl.

Ko kalne nėra, tai viso kito. Niekas nestovi per vidurį. Ir tai, ne kas kita, yra vienintelis modelis, kurį galima sąžiningai atkurti skaitmeninėje erdvėje: tiesioginis kanalas iš vieno įrenginio į kitą, be nieko ir nieko pakeliui. Jis nepanaikina pasitikėjimo – tai būtų melas – jis panaikina tarpininkus. Tai palieka jus vienus su vieninteliu neišvengiamu pasitikėjimu, kurį jūs pasirinkote. Beje, tai yra architektūra, pagal kurią kuriame šiuos puslapius; tačiau argumentas stovi pats savaime, nesvarbu, kas jį konstruoja.

Taigi ne, nesate anonimiškas, ir tikriausiai daugiau niekada nebebūsate. Tačiau tai niekada nebuvo svarbi kova. Negalima gyventi – ar naršyti – niekuo nepasitikint; tas, kuris bando tai daryti, nėra laisvesnis, jis tiesiog vienišesnis. Branda nėra nepasitikėjimas, kuris yra dar viena naivumo forma. Tai būti reikiam: žinoti, kam suteikiate savo pasitikėjimą, kiek, mainais į ką ir – svarbiausia – žinoti, kada jį suteikiate kam nors to nenusprendę.

Beveik niekas gyvenime nėra juoda ar balta; beveik viskas gyvena tarpinėje pilkumoje, ir išmokti judėti toje pilkumoje yra didelė dalis to, ką reiškia turėti kriterijų. Vienintelė išimtis yra tai, kas yra gerai padaryta gamykloje: tai, kas pagal dizainą nereikalauja jūsų pasitikėti niekuo kitu, išskyrus žmogumi, su kuriuo jau nusprendėte pasikalbėti. Visa kita – absoliučiai visa kita – yra klausimas kiek ir kuo.

Redaktoriaus pastaba: kai šiose Cuadernos minimos įmonės ar produktai, tai nėra kaltinimas. Tie, kurie juos kuria, atlieka darbą, kurį milijonai žmonių naudoja ir vertina. Mes nurodome struktūrinį dalyką — modelį, o ne prekės ženklą. Prekės ženklai pateikiami kaip pavyzdžiai, nes juos skaitytojas atpažįsta.

Šaltiniai ir papildomas skaitymas

- OSINT (atvirųjų šaltinių žvalgyba) — informacijos rinkimas iš jau viešų duomenų; tai nėra įsibrovimas ar šnipinėjimas.
- Reglamento (UE) 2016/679 (RGPD) — dėl asmens duomenų tvarkymo, įskaitant duomenų, kurie atskirai buvo vieši, agregavimą.
- Viešieji registrai (komerciniai, teismų, nuosavybės) — teisėtas ir gausus asmeninės informacijos šaltinis beveik visoje Europoje.
- Toje pačioje kolekcijoje: sąsiuviniai apie ištisinį šifravimą (end-to-end) ir „Tai, ko parašas negali ištaisyti“ vysto tą pačią idėją kitu kampu.

[← Ankstesnis](#)[Ko parašas negali ištaisyti](#)

Naujausi skaitiniai

- [Refleksija · 2026 m. gegužės 27 d. Ko parašas negali ištaisyti](#)
- [Analizė · 2026 m. gegužės 26 d. Tikras vs tariamas privatumas: klausimai, kuriuos verta užduoti sau](#)
- [Analizė · 2026 m. gegužės 25 d. Self-hosting kaip profesinė praktika](#)

Pasiimkite šį straipsnį su savimi ten, kur jums reikia.

[↓ Markdown](#) [↓ Paprastas tekstas](#) [↓ PDF](#)

Failas bus atsisiųstas į jūsų įrenginį. Iš ten galite jį išsaugoti, importuoti į Solo2 arba bendrinti bet kur. Cuadernos nusprendžia ne jūsų naudai dėl paskirties vietos.

Vaško antspaudas · SHA-256 6adf908b0b241d35b00b7229423feff732068b72ee59297915d37272591cb1a8

[Funkcijos](#) [Naujienos](#) [Tinklaraštis](#) [Pagalba](#) [Apie mus](#) [Kontaktai](#)
[Skaidrumas](#) [Tikrinimas](#) [Privatumas](#) [Sąlygos](#) [Slapukai](#)

Cuadernos Lacre · [Menzuri Gestión S.L.](#) leidinys ·
parašė R.Eugenio · redagavo [Solo2](#) komanda.

Ši svetainė nenaudoja slapukų. Viskas, ką įkelia jūsų naršyklė, yra mūsų parašyta arba prižiūrima ir priglobta mūsų Europos serveriuose: anoniminis lankytojų skaitiklis („Umami“, savarankiškai priglobtas) ir minimalus „JavaScript“, reikalingas kalbos pasirinkimui ir jūsų šviesios/tamsios temos nustatymui, kuris išsaugomas jūsų pačių įrenginyje. Be trečiųjų šalių išteklių, be seklių, be profiliavimo, be dalijimosi duomenimis. Jei norite mus sekti: [RSS](#).